

I. Ocena dela sveta v prvem mandatu

*I.1. Ali je bilo po vašem mnenju delo Državnega sveta v prvem mandatu v celoti gledano: ...
Prosimo, da na kratko utemeljite svoje mnenje:*

DS ni bistveno prispeval k sprejetju dobrih odločitev v DZ. Druge aktivnosti sveta kot okrogle mize, javne obravnave posameznih vprašanj so bile deležne majhne pozornosti in so imele obrobni učinek v procesu oblikovanja političnih odločitev. (1)

Poslanstvo DS naj bi bilo predvsem zastopanje lokalnih interesov. Stanje na področju lokalne samouprave pa je čedalje slabše, saj se pristojnosti in naloge lokalnih skupnosti povečujejo, financiranje pa ni rešeno. Institut referendumov ni bil uporabljen v pravi namen. (2)

Z veti in postopki za oceno ustreznosti zakonskih besedil pred ustavnim sodiščem je DS pomagal do boljših zakonskih rešitev. (3)

Uspešno, glede na prvi mandat, ustavno »nedorečenost« moči DS, slaba politična zrelost DZ – političnih strank in poslancev. (4)

Razmerje med DS in DZ je bilo konfliktno od prvega dne. DS zato ni bil uspešen (razen izjemoma) v predhodnih zakonodajnih fazah in se je zato preveč posluževal veta in ustavnega sodišča. (6)

Ob omejenih zakonskih pristojnostih, ob podcenjevalnem odnosu DZ (poslovnik), ob začetnem iskanju pravega načina in usmeritve delovanja, ob neskladnih obravnavah zakonov v I. in II. obravnavi, ki praviloma niso potekale paralelno z DZ, ocenjujem, da je bilo delo DS prvega sklica komaj delno uspešno. (7)

Zaradi omejenih pristojnosti je DS lahko oblikoval le mnenja, DZ pa jih načeloma ni pogosto upošteval. Sodelovanje med DZ in DS je bilo nepopolno, DS pa v podrejenem položaju. (8)

Nejasna ustavna razmejitev med DZ in DS, premajhna kompetenca DS. (9)

V skladu s svojo funkcijo določeno v ustavi je uresničil naloge. (10)

Sistemska umestitev, prestižna vloga DZ/strank, pomanjkanje izkušenj nekaterih članov / DS še ni bilo. (11)

Omejene pristojnosti. (12)

DS se je uveljavil kot del parlamentarnega sistema. Interesi posameznih interesnih skupin so prevladali nad političnimi. Pogosto je DS sprejemal odločitve predvsem z usklajevanjem interesov, ne na silo – s preglasovanjem interesov posameznih interesnih skupin. (13)

DS ni zmož, znal ali hotel odgovorno pridobiti položaja, ki mu ga zagotavlja ustava. Dovolil je, da na njegovo delo v preveliki meri vpliva DZ s poslovnikom. (14)

DS je deloval v skladu s položajem, ki mu ga je dala ustava. (16)

Ustavna opredelitev ni takšna, da bi DS lahko uspešno posegal v parlamentarno dejavnost. Poslovnik DZ pa je še bolj omejil pristojnosti DS. (17)

Glede na to, da je bil to prvi mandat DS, je bilo delo uspešno. (18)

To dokazuje število odložnih vetov, ki jih DZ ni preglasoval, posebej če prištejemo število ustavnih sporov odločenih v korist DS. To dokazuje tudi več uspešno izvedenih javnih razprav o občih temah. (19)

Po mojem mnenju je ustavna ureditev DS neustrezna, v njo pa so predsednik DS in del svetnikov – posebej iz vrst funkcionalnih interesov verjeli. (20)

Premalo uspešno pri zakonodajnih postopkih, usklajevanju in urejanju poslovnika DZ, premajhna odmevnost v medijih. (21)

Bil je omejen s poslovníkom DS in DZ, npr. veto je bil možen le za ves zakon, ne pa za posamezne člene – to je vplivalo na ravnanje svetnikov. (22)

Seje so bile sklepčne – DS je pripravil vrsto posvetov in razprav. Ustavno sodišče je v vseh primerih, ko je DS sprožil ustavni spor, spor razsodilo v smislu mnenja DS. (23)

1.2. Kako bi ocenili delo posameznih organov sveta v prvem mandatu?

Prosimo, da na kratko utemeljite svoje mnenje:

Relativnost meril. Administracija je zelo pridno opravljala večino opravil, vendar je končni učinek dela komisij, delovnih teles, interesnih skupin minimalen. (1)

Odnosi med DZ in DS niso bili najbolj urejeni. Tudi uveljavljanje pristojnosti katere je imel DS ni bilo najbolj uspešno. Za uveljavljanje strokovnih tem s področja dela DS ni bilo dovolj strokovne podpore in sredstev. (2)

Predsednik je bil preveč levo »navijaški« in ni dajal možnosti več zagona podpredsednikoma. Interesna skupina za lokalno samoupravo se ni našla, delojemalci so izrabili svoj sindikalni trenutek. (3)

Vsi naštetí smo se skupno, strpno učili te »obrta«. Težko se je bilo prilagajati muham DZ, različna zastopanost interesov, slab interes medijev in glede na neprofesionalnost svetnikov. (4)

Vodstvo DS ni uspelo vzpostaviti kooperativnega in sinergičnega sodelovanja. Preveč smo se posvečali podrobnostim in premalo vplivali na globalne procese v državi. (6)

Delovanja kolegija predsednika takorekoč ni bilo čutiti, kar je verjetno posledica načina dela predsednika – samostojnost. Skupina predstavnikov lokalnih interesov se nikakor ni znala ali pa ni zmogla uveljaviti. Ni imela nobe brega formalnega stika z novimi župani, tudi občine niso zmogle skupne organiziranosti in nastopa. (7)

Zaradi nejasnih pristojnosti, uvajanja in drugih subjektivnih razlogov je bilo delo le delno uspešno. (8)

Objektivno pogojeno z začetkom delovanja DS (brez izkušenj). (9)

Predvsem so organi DS izvajali naloge za DS. Te so bile izvedene skoraj v celoti. (10)

Predsednik DS je odigral veliko vlogo, da je DS postal nevtralni del parlamentarnega sistema ter da niso interesi posameznih skupin prevladali nad delom DS. Sekretarka pa je dobro organizirala delo DS. Komisije so delovale pogosto zelo sistemsko, kolegij predsednika se je sestajal le v začetku. Strokovni delavci so proti koncu mandata začeli opravljati svoje delo tako, da so bili v pomoč članom DS in DS v celoti. (13)

Premalo je profesionalni del DS storil, da ne bi DS DZ omejil na popolnoma podrejen položaj in ga spravil v položaj, da lahko obstaja, ker je opredeljen v ustavi, vendar ima premajhen vpliv na odvijanje javnih zadev. (14)

DS je deloval v skladu s položajem, ki mu ga je dala ustava. (16)

Glede na to, da so funkcionarji razen predsednika tudi neprofesionalci, enako kot ostali člani, so bili pri svojem delu časovno omejeni. (17)

Predvsem je bilo aktivno in strokovno delo v delovnih telesih in komisijah. Seje DS so bile manj strokovne. (18)

Velja za komisijo za negosp. zadeve (predsedniki delovnih teles in komisije), katere član sem bil – delo zelo uspešno; drugih ne morem ocenjevati. (20)

Strokovnim delavcem ni uspelo aktivirati v pozitivnem smislu medijev; vloga interesnih skupin ni bila logična in je bila zato premalo učinkovita. (22)

Seje so bile pripravljene uredno, strokovna pomoč dobra. (23)

1.4. Prosimo, da navedete tista vprašanja, ki bi se jim moral svet po vašem mnenju bolj posvečati, pa se jim v prvem mandatu ni:

Temeljno: ureditev odnosa z DZ, iskanju in definiranju pravih pristojnosti ter določiti prave vloge DS v postopku sprejemanja zakonov/drugih odločitev. (1)

DS bi moral obravnavati predvsem uveljavljanje interesov in delovanja lokalnih skupnosti in regionalnega razvoja. (2)

Vprašanja nacionalnega razvoja. (3)

Lokalni samoupravi in to poskušal vsiliti DZ, gospodarskim problemom družbe in vprašanju politične morale nasploh v Republiki Sloveniji na vseh nivojih. (4)

Gospodarske razmere in razvoj infrastrukture, odnosi s sosedomi, status DS kot drugega doma oz. zbora regij, regionalizem in policentričen razvoj RS, socialna vprašanja, zaposlovanje. (6)

V nasprotju z interesi strank v DZ in drugih profesionalno organiziranih skupin v DS (sindikati, delodajalci) lokalni interesi – mimo strank – niso bili izraženi dovolj jasno in močno, zato tudi niso bili upoštevani – ne v DZ, ne v ministrstvih. (7)

Ocena posledic približevanja EU, širša družbena in gospodarska vprašanja. (8)

Problemom gospodarstva, gospodarski zakonodaji. (9)

To so predvsem vprašanja razvoja regij, položaja javnih gospodarskih družb in mednarodnega sodelovanja Slovenije. (10)

Gospodarstvo, razvoj Slovenije. (11)

Gospodarstvo, dolgoročna vizija razvoja, dohodkovna politika, divje lastninjenje. (12)

Morda je bila preveč poudarjena zakonodajna funkcija, v manjši meri pa se je DS posvečal posameznim vsebinskim vprašanjem, zlasti na gospodarskem in razvojnem področju, vključevanju v EU. (13)

Brezposelnost, predvsem mladih; naraščanje socialnih razlik; možnost mladih, da pridobijo stanovanje in ustvarijo družine; posledice udejanjanja zakonov o popravi krivic in o lastninjenju; industrijska politika in izvoz; regionalna ureditev države. (14)

Menim, da se je DS posvečal aktualnim temam in o njih poglobljeno razpravljaj, žal v medijih ni bilo vselej ustreznega odmeva. (17)

Usposabljanje za lobiranje, usposabljanje za delovanje, premalo »PR-a«. (18)

Odpirati t.i. velike teme, iz zaključkov predlagati rešitve v obliki zakonodajne pobude. (19)

Zakonodajne pobude, tematske razprave skupaj s strokovnjaki. (20)

DS se je nekaterim področjem premalo posvečal, v 2. mandatu bo zaradi strankarskih vplivov še to manj možno. Svetniki v 1. mandatu smo neposredno zastopali strokovna področja, pa je bilo premalo časa za bistvene probleme. Npr. zdravje kot odgovornost države, enotne takse za izobraževanje, etc. (22)

*1.9. Kako bi vi ocenili odziv medijev na delo DS?
Prosimo, da utemeljite ali ilustrirate vaše mnenje:*

Poročanje medijev je bilo dobro v začetku, ko se je od sveta veliko pričakovalo. Kasneje so mediji prinesli le obvezno obvestilo. Prevladoval je podcenjujoč ton – glede na dejstvo, da so odločitve DS brez pravega učinka. (1)

Glede na ustavno opredeljeno vlogo DS in na njegovo nezakonodajno vlogo, DS ni bil medijsko zanimiv, saj je odločal o premalo zadevah. (2)

Preprosto: sporočila v medijih so bila nadvse skopa, če so bila, kar še posebej velja za TV. Na tiskovne konference je bil odziv pičel. (3)

Po prvem letu mandata je interes medijev popustil, razen ob temah, ko se je predvidel veto na določen zakon. (4)

Mediji so sledili vladi in DZ in DS tretirali kot moteč faktor oz. organ brez realnega vpliva. Spremljali so le ekscesne zadeve (veto, ustavni spor) in nikoli pisali o tem, da je DS v predhodnih fazah uspel katerega od zakonov bistveno korigirati oz. ga izboljšati. (6)

Najlepši dokaz so bile organizirane – strokovno pripravljene razprave o posameznih pomembnih vprašanjih. Primer: Odziv medijev istega dne: 1. Razprava – posvet o demografiji in razvoju v izbranih 4 problematičnih regijah, 2. Volitve predsednika ob polovici mandata. 1:10 na samem mestu, enako v poročilih. (7)

Po začetni medijski pozornosti je zaradi nemoči DS zanimanje medijev močno usahnilo. (8)

Ko so mediji spoznali, da je odložilni veto, največkrat formalnost, je bistveno splahnelo zanimanje za delo DS. (9)

Glede na to, da so podobni organi v državah s katerimi sodelujemo bolj priznani od DS pri nas, vidim dodatne možnosti tudi za to uveljavitev. (10)

Mediji so sorazmeroma kmalu ugotovili, da DS nima velikega vpliva. »Tema« je bil le veto. Sicer ni bilo velikih »tem«, ni bilo afer. Vsebina – to medijem največkrat tako in tako ni mar. (11)

Mediji dajejo DS manj pozornosti kot odborom DZ. Komisije DS niso deležne pozornosti medijev. Razlog je seveda v skromnih pristojnostih DS. (12)

Mediji so bili, zlasti v začetku DS naklonjeni, bolj so bili v ospredju “spor” med predsednikom DZ in DS, kot pa samo delo DS. Kasneje so mediji bolj ali manj korektno poročali s sej DS, pa tudi delovnih teles. (13)

O sejah DS so mediji komaj poročali: zelo vsebinski predlogi in razprave so v javnosti ostale popolnoma neznane ob tem, ko so nas mediji pridno seznanjali z nepomembnimi ekscesi v DZ. Očitno je, da gre medijem povsem za formo, ne pa za vsebino dogajanja na področju notranje politike. (14)

Bistveno je, da je DS lahko deloval le v okviru ustavnih možnosti. Se pa je pogosto neodgovorno obnašal DZ, zlasti, ko je po vetu DS ponovno odločal o zakonu na katerega je bil dan veto. (16)

Mediji so v glavnem poročali o vetih DS, zelo redko o tehtnih vsebinskih razpravah o zakonih v 1. in 2. branju, torej v začetnih fazah, ko je DS dajal DZ svoja mnenja in predloge. (17)

Sam DS je premalo storil za promocijo in uveljavitev DS preko medijev. Premalokrat je DS obravnaval "udarne teme" in jih plasiral medijem. Mediji so bili preveč dojemljivi za ocene DZ, ko je šlo za vprašanja DS. (18)

Mediji so bili prisotni v glavnem le, ko je šlo za medijsko odmevne zadeve: veto, ko so bili prisotni predstavniki vlade, DZ. (19)

Javnost so obveščali le o odložitvah, vse ostalo pa je bilo deležno zelo malo pozornosti, navadno sploh nobene, čeprav je bilo opravljeno pomembno delo. (21)

Za medije nismo bili dovolj dramatični, ne dovolj klovni. Ker niso poznali prave vloge DS, so sledili le spodbudam od drugih (npr. kakemu lobiju ob novem zakonu). (22)

Delo sveta je za medije premalo atraktivno, deloma so poročali o vetih, sicer so pa mnenja premalo predstavili. (23)

II. Struktura Državnega sveta

2.1. Kako vi ocenjujete sestavo sveta? Menite, da manjka katera pomembna družbena skupina, interesno področje ali organizacija, ki jo svet ne vključuje, pa bi jo moral

Da, v DS bi morala biti zastopana tudi: ...

Samo regije – korporativizem je zgrešena zadeva. (6)

*2.2. Prosimo, navedite ali se strinjate ali nestrinjate z navedenimi trditvami: ...
Prosimo utemeljite svoje mnenje.*

V sedANJI opredelitvi interesnega zastopstva bi bilo smotrno izenačiti število lokalnih in interesnih zastopnikov – ob predpostavki, da se bo okrepila vloga DS v zakonodajnem postopku. (1)

Ostali interesi so bili po strukturi bolj profesionalno zastopani in so zasenčili vlogo in delo lokalnih interesov. (2)

Svet me preveč spominja na ostaline kvazi zbora združenega dela v sestavi z zborom občin. To ni dobro, svet bi moral biti profiliran kot dom, ki ga pozna evropska parlamentarna tradicija. Sedaj je bolj kot kaj – skrupovalo mogočega in nemogočega. (3)

DS je s svojim delom dokazal, da pokriva vsa interesna področja skoraj odlično. Ustanovitev dveh svetov ob sedANJI ustavni ureditvi bi še bolj razvodenela pomen in moč sveta. Naš prvi svet je deloval dokaj nepolitično in mu je bila to ena velikih vrlin. (4)

Korporativistični sistem je vgrajen v DZ, kjer so zastopani interesi vseh pomembnih vej življenja, odločanja in interesov. DS bi moral biti protiutež ozkemu političnemu (strankarskemu) oblikovanju politike. (6)

Drugi zastopniki imajo svoja združenja in druge oblike komuniciranja z ministrstvi, strankami. (7)

Sestava DS ni problematična, problem je njegova pristojnost. (8)

Na vsa vprašanja odgovarjam negativno zato, ker menim, da struktura DS ni vprašljiva. Že v tem skupnem delu se težko uveljavljajo interesi. Drobljenje bi interese onemogočilo. (10)

Ideja je prava, le, da imajo lokalni interesi, po nepotrebnem, absolutno večino (ob tem pa vsebolj imajo tudi DZ). (11)

Sedaj so lokalne skupnosti vse močnejše zastopane z župani v DZ, kar onemogoča kvalitetnejše delo. Regionalni zbor je v Evropi običajen. (12)

Pogosto so si bili interesi lokalnih skupnosti in drugih interesnih skupin nasprotujoči – ne po vsebini, ampak po interesu. Vprašanja za katera so se bolj zanimali predstavniki lokalnih skupnosti, niso bila vedno zanimiva za druge interesne skupine in obratno. (13)

Če naj bo DS mesto usklajevanja interesov, morajo biti v njem primerno zastopana področja dejavnosti oz. skupine, katerih delo je potrebno in pomembno za notranjo stabilnost države. (14)

Vsi interesi so bili pokriti. (16)

To, kar bi bilo treba storiti je, da bi DZ moral bolj upoštevati obstoj DS in to urediti v svojem poslovniku. Omogočiti DS, da daje veto na posamezen člen, ne zgolj na zakon. DS bi moral imeti pravico dajati amandmane. (17)

Potrebno bi bilo uveljaviti DS v okviru poslovnika in ustave RS. (18)

Sedanja kombinacija socialnih in lokalnih interesov je zadovoljiva, manj ustrezen je volilni sistem. (21)

Pri funkcionalnih skupinah bi morda kultura in šport lahko imela vsak svojega predstavnika. (23)

2.3. Ali je bil postopek volitev v Državni svet po vašem mnenju ustrezen ali bi ga bilo treba kaj spremeniti?

Če menite, da bi bile potrebne spremembe, prosimo, navedite, kakšne spremembe bi bile potrebne:

Dosledneje izpeljati zlasti volitve interesnih organizacij – anomalije pri številu elektorjev so omogočale izvolitev nepravilnih predstavnikov. (1)

Volitve lokalnih interesov so bile v prvem mandatu neposredne, in so bile ustrezne. Sedanji volilni sistem v lokalne interese je rezultat izvoljenih, rezultat krajevnih kupčij. (2)

Posredne volitve so neokusne. Sem za neposredne volitve. V tem primeru bi moral svet voliti volilci in ne elektorji. (3)

Vse člane bi morali neposredno (večinsko) voliti v regijah in jim s tem dati legitimnost. V prejšnjem mandatu nas je bilo dejansko izvoljenih 22. V tem mandatu so bili takorekoč vsi imenovani in to na raznih »koordinacijah« v gostilnah, lovskih kočah in uradih koalicij. (6)

Novouveljavljen način volitev za drugi sklic DS je bil že pod vplivom strankarskih dogovorov. (7)

Večinske volitve kot v nekdanjem zboru občin. (12)

Volitve članov interesne skupine neposredno – kar se je izkazalo za pozitivno ob prvih volitvah – večja povezanost z volilci, neodvisnost od političnih strank. (19)

Pri volitvah predstavnikov lokalnih interesov bi bile boljše neposredne volitve. (21)

Prve volitve so bile ustrezne, morale bi ostati neposredne volitve tudi naprej (sedaj namreč tudi lokalne predstavnike volijo elektorji). (23)

III. Razmerje do Državnega zbora

3.6. Kaj menite o tem, da bi namesto sistema nepopolne dvodomnosti poskušali vpeljati čisti dvodomni sistem in tako po pristojnostih izenačili DS in DZ?

Prosim, da pojasnite svoje mnenje:

Dvodomnost bi povečala odgovornost pri sprejemanju odločitev in zmanjšala izključni vpliv strankarskih politik. (1)

V popolni dvodomnosti bi se verjetno odločanje še bolj zapletlo in podaljšalo, kar pa je problem že pri sedanjem sistemu. (2)

Ne more funkcionirati državni organ, če je v popolnoma podrejenem položaju do DZ, kar sedaj je. Vlada pa do DS nima nikakršne relacije. (3)

DZ bi se gotovo obnašal bolj resno, odgovorno in politično zrelo. Odpadel bi izgovor politike, da se tega še učimo. Dvodomnost (čista) bi bila potrebna vsaj za 3-4 mandate, da bi prišli do politične zrelosti v parlamentu. (4)

Dvodomnost bi morala veljati pri (odločitvah) ustavi in zakonih, ki se jih sprejema z absolutno oz. 2/3 večino. (6)

Lokalni – regionalni nenadstrankarski interesi bi morali biti žarišče dela 2. zbora. (7)

Neenakopravnost političnih (DZ) in drugih interesov. (8)

Dvodomnost bi morala temeljiti na principu sodelovanja dveh državnih organov, ki imata različna izhodišča. (10)

Predvsem bi morali omogočiti DS, da sodeluje v zakonodajnem postopku, pri sprejemanju vseh zakonov v DZ. Ne zdi se mi pomembno, da bi DS dajal soglasje, vendar bi nekaterim pomembnim zakonom pa morda vendarle; gre za zakone, ki so pomembni za posamezne interesne skupine. Glede sveta DS, pa bi moral poslovnik DZ določiti, da lahko DZ spremeni le določbe, zaradi katerih je DS dal veto na zakon. (13)

V državah z mlado demokracijo, v kateri večina državljanov pravzaprav ne ve točno, kaj demokracija je, je nujno, da je dana možnost, da čimveč družbenih skupin brani in usklajuje interese. (14)

Obstoječi sistem je ustrezen. (16)

Tako kot je postavljeno je OK. (18)

Bistvo demokracije je, da se omogoči odločanje čim večjemu številu različnih družbenih skupin. (21)

Prava demokracija ni možna brez dvodomnosti, vendar bi DS mora biti rešen vseh strankarskih vplivov, sicer je le duplikat DZ. (22)

DZ ne mara, da se kdo vmešava v njihovo del – hoče vso oblast. (23)

*3.7. Prosimo, navedite, ali se strinjate s spodaj opisi razmerja med Državnim svetom in Državnim zborom na podlagi izkušenj iz prvega mandata: ....
Prosimo, da utemeljite svoje ocene:*

Vodstvu DZ in DS nista mogli vzpostaviti sodelovanja – tudi zaradi izrazito podrejene in podcenjene vloge DS. (1)

DS je imel premalo moči, da bi se z njim ukvarjal DZ in ga imel za spoštovanja vrednega partnerja. (2)

Ves čas je DZ sledil prestižni drži in je ne le poskušal zmanjševati, z večine je povsem izničil delo DS. (3)

Ob nekaterih izglasovanih rečeh je DZ izglasoval ponovno svojo prvo odločitev in neupoštevajoč argumentov DS. Kasneje je sam vlagal spremembe na sprejete zakone. (4)

Nepovezanost v vseh pogledih delovanja (delovna telesa, ...), zavračanje vetov, ohranjanje DS nenaklonjenega poslovnika. (7)

Že v samem začetku ni prišlo do potrebnega enakopravnega sodelovanja. (8)

Sodelovanja je bilo malo, videti je bilo, da so bili politični interesi preveč vpeti v delo DZ. (10)

Poslovnik DZ dokazuje zgornje. (12)

Pogosto je bilo čutiti odnos do DS kot češ, kaj pa je še vas treba, zlasti, ko je šlo za ponovno glasovanje o zakonih, pri katerih je DS dal veto. Nekatera delovna telesa so zgledno sodelovala, nekatera pa sploh ne. (13)

DZ je s poslovnikom dal odložnemu vetu DS popolnoma formalen pomen in sploh zanimal možnost, da bi lahko bila v vetu z javno razpravo izčiščena vsebina. (14)

Taka je bila praksa s ponovnim odločanjem o zakonu, na katerega je bil dan veto. (16)

DZ ni sprejel DS kot institucijo parlamenta. (18)

Sprva je DZ apriori zavračal vse predloge in mnenja DS, pozneje je pričel le-te vključevati v 1. in 2. fazi zakonodajnega postopka v zakonske tekste. (19)

Med obema telesoma ni bilo normalnega komuniciranja; demokratični parlament je v bistvu zaenkrat le še napisana vizija. (22)

3.8. Ali ste pri svojem delu v prvem mandatu opazili še kakšne značilnosti v razmerju med Državnim svetom in Državnim zborom, o katerih vas nismo vprašali? Prosimo, navedite:

V DZ je prevladovalo mnenje, da je DS levičarsko usmerjen in strukturiran, čeprav v DS strankarske delitve niso bile v ospredju. (1)

Razmerje med DZ in DS je bilo zelo negativistično, DS je bil za DZ nebodigatreba, vsiljivec, ki samo zavira delo DZ. (3)

Dokaj hladen odnos – drugorazrednost. (4)

Ker se je DS postavil v vlogo nadstrankarskega telesa, je preko DS poskušala dosežati politične cilje predvsem opozicija v DZ. (6)

Da, sodelovanje na nivoju komisij je bilo bistveno boljše kot med DZ in DS. (10)

Precej pozornosti so zbudile javne razmere v DS. (12)

Poslanci DZ nikdar niso bili prisotni na sejah DS ali njegovih delovnih teles, razen kadar so bili predlagatelji zakonov, ki jih je obravnaval DS, pa še v teh primerih ne vedno. (13)

Med poslanci DZ praktično ni bilo zanimanja za javne seje DS na katerih se je razpravljalo ob udeležbi predstavnikov javnosti o gospodarskih ali socialnih problemih. (14)

Zaznali smo, da je negativen odnos DZ do DS šel celo tako daleč, da so proti vetu včasih glasovali tudi poslanci, ki so ob sprejemanju zakona bili proti. (17)

Odsotnost kakršnegakoli dialoga med institucijama (razen na odborih). (18)

Posamezni svetniki smo uspeli uveljaviti kakšna stališča preko delovnih teles. (21)

Čeprav so bili zastopniki lokalnih skupnosti številni, so bile naše razprave in odločitve manj lokalno obarvane kot v DZ. (22)

IV. Odnos Državnega sveta do političnih strank

4.3. Ali so se stranke v času vašega mandata kdaj obrnile na vas osebno v zvezi z delom sveta?

Če ste odgovorili z da, vas prosimo, da na kratko opišete primer.

Pojasnjevanje kombiniranega volilnega sistema, potreba po spremembi sestave DS, tretna veta, vključevanje sveta v amandmajske postopke. (3)

Bilo je pogosto, nanašalo pa se je na temeljna razvojna vprašanja: lokalna samouprava, avtoceste, železnica, zakon o skladu kmetijskih zemljišč, gozdov, itd. (6)

V zvezi z dvodomnostjo parlamenta. (8)

V primeru predlaganja pobud (zakon o TNP, financiranje občin) sem se pogovarjal s predstavniki več strank v DZ ne glede na koalicijo. (10)

Najpogosteje takrat, ko je šlo za veto. Intervencije so bile neuspešne. Moja baza je bilo gospodarstvo in ne stranka(e), pa tudi lastno mnenje. (11)

Večkrat je bilo prepričevanje povezano s predlogom za veto ali pa odklonilnimi stališči DS do posameznih zakonskih rešitev. (13)

Vetu sem pritrnil ali pa se mu uprl vedno samo na osnovi vsebinskih dokumentov. (14)

Stranke, ki so bile v DZ proti sprejemu zakona so me prosile, da sodelujem v pobudi za odložilni veto. (17)

S predlogom, naj vložim odložilni veto, s predlogom, naj vložena odložnega veta ne podprem. (19)

Občasno so me informirali o svojih stališčih, vendar bolj zaradi sistema pretoka informacij (prejemamo vse kar poslanci). (21)

Ob nekaterih predlaganih vetih so me nagovarjali za določeno odločitev strankarski kolegi svetniki pa tudi člani ministrstev. (22)

4.5. Ali se strinjate z oceno, da politične stranke uveljavljajo svojo politiko v Državnem svetu? Če ste odgovorili z da, vas prosimo, da na kratko opišete primere.

V vseh primerih, ko gre v zakonodaji za bolj politične kot strokovne zadeve. (3)

Regionalna politika, privatizacija. (8)

Večinsko izvoljeni DS bi bil predstavnik vseh občanov. (12)

Najboljše merilo za ocenjevanje vpliva strank je pregled glasovanja ob predlogih za odložni veto. Predaleč nazaj so dogodki, da bi se katere še lahko spomnil. (14)

Takrat, ko vladna koalicija za vsako ceno brani zakon pred odložnim vetom tudi v DS, je to več kot očitno. (19)

Predvsem predstavniki lokalnih interesov so tesno povezani s strankami, ki jim tudi pomagajo pri izvolitvi. (21)

Od »naslednikov« v DS vem, da dobivajo svetniki navodila svojih strank za glasovanje. (22)

Ni dokazljivo – je samo moja ocena; pri mnogih vprašanjih so svetniki, ki so strankarsko opredeljeni, glasovali tako kot je bila politika njihovih strank. (23)

4.6. Ali se strinjate s trditvijo, da “drugi dom ni utemeljen na logiki političnih strank”?
Prosimo, da pojasnite ali ilustrirate svoj odgovor.

Množica političnih strank v DZ ne premore oblikovati pravih alternativ. Posledica je nedoraslost večine poslancev DZ. Ne bi bilo nikakršne koristi, če bi se to preneslo še v DS. (1)

V primeru logike političnih strank bi dobili dvojni efekt DZ, razen v primeru opozicije, če bi bila sestava DS drugačna od DZ. (2)

Preprosto vpliv strank je bil onemogočen. (3)

DS veliko lažje, bolj odprto in nepristransko dela, ker niso prisotne želje (in interesi) političnih strank. (4)

Izvoljen po večinskem sistemu ima podporo različnih političnih opcij – širše volilne baze in ne bi smel zastopati interesov stranke, temveč državljanov posameznega območja in države kot skupnosti državljanov, in ne trenutne koalicije. (6)

Tak bi moral biti, če naj bi v DS prevladovali interesi zastopanih skupin. (7)

Praviloma DS ni sodeloval pri zakonodaji po strankarski pripadnosti, ne pa vedno. (8)

V DS se lahko tudi interesi političnih strank uveljavijo najprej v interesnem povezovanju. (10)

Zastopa vse volilce. (12)

Člani DS se pri svojem delu niso ali pa zelo redko opirali na politične opredelitve – morda je bila edina izjema šolska zakonodaja – vprašanje pouka o religijah. (13)

Postopoma sem prišel do spoznanja, da vsi člani DS niso vedno popolnoma svobodni pri odločanju. (14)

Če bi bil utemeljen na logiki strank, potem DS ne opravičuje obstoja. Ne bi imel več "specifične razlike". (17)

Po mojem mnenju naj bi bil drugi dom. Dom občanov, ne glede na strankarsko pripadnost. (20)

Drugi dom naj predstavlja interese, ki ne morejo biti zastopani preko političnih strank. (21)

Še vedno so zastopani neposredni interesi gospodarstva in družbenih področij. (22)

Vprašanje sem razumel – da naj ne bi bil, ker DS ni pravi drugi dom pa je bil v praksi večkrat pod vplivom strank. (23)

V. Delovanje Državnega sveta

5.4. Ali ste bili z odzivom sveta na vašo razpravo, pobudo, zahtevo praviloma zadovoljni ali ste pričakovali kaj več?

Prosimo vas, da komentirate vaš odgovor.

Odzivnost je bila glede na tematiko seveda različna. V teku mandata je postajalo vse bolj očitno, kaj bodo posamezni državni svetniki podprli in kaj ne – glede na svojo pripadnost interesni skupini ali lokalni skupnosti. (1)

Kljub argumentom je bilo včasih čutiti tudi politično opredelitev sveta. (2)

Moji predlogi često niso bili sprejeti zaradi lobiranja v interesnih skupnostih (zunaj lokalnih interesov). (3)

DS in svetniki so imeli vedno posluš do mojih pobud in razprav: predlog za izdelavo zakona o lastninjenju poslov. prostorov v lasti družbeno pol. skupnosti (1993), pobuda carinski upravi, da ponovno postavi režim carinjenja na Škofijah (1993), ... (4)

DS je bil demokratičen, odprt in je presojal po zdravi pameti. Če so mi zadevo zavrnili, preoblikovali ali obšli, tega nisem zameril, ker moj prav ni vedno prav večine. (6)

Argumentirano stališče je praviloma dobilo podporo. (8)

Na moje predloge razprave in vprašanja odziv sveta ni bil le formalen, ampak v obliki primerjav. (10)

Veliko predlogov ni bilo sprejetih, čeprav so bili upravičeni (kot se je izkazalo pozneje). (12)

Z nekaterimi predlogi, morda z večino predlogov smo oz. sem uspel; pogosto so bili razlogi za neuspeh v širšem družbenem okolju ali pa v dogodkih, ki so se hkrati odvijali (obdobje daljše stavke ni bilo naklonjeno sprejemanju naših predlogov). (13)

Predolgo časa nisem dojel pravega načina dela. Bolj kot prava vsebina razprave, je za medije in verjetno tudi javnost, pomembna slikovitost argumentov, ki jo napravijo bolj odmevno, ne da bi jo vsebinsko obogatili. (14)

V času mojega mandata so bili v svetu strokovnjaki. (16)

Interesi drugih svetnikov so bili včasih drugačni. (17)

Ker sem zastopal interese malega gospodarstva, je bilo v začetku težko – nove teme. Še največ težav sem imel v lastni interesni skupini delodajalcev – žal. (18)

Strokovno razumevanje problema ni bilo zadostno. (20)

Sfera gospodarstva družbenih dejavnosti apriori ni podpirala. (22)

Večkrat sem imel občutek, da ni pravega razumevanja za kulturo. (23)

5.5. Želite izpostaviti aktivnost kake (formalno organizirane v interesno skupino ali neformalne skupine) skupine svetnikov? Prosim, da navedete to skupino in utemeljite vaše mnenje.

Močnejše se je uveljavila skupina interesnega zastopstva kmetov, združne organiziranosti v povezavi z lokalnimi predstavniki. Ta je znala vzpostaviti tesnejše zveze s stranko/strankami ter lobirati v DZ. (1)

Skupina delodajalcev je uveljavljala svoja stališča in s tem podredila pomembnost ostalih interesov. (2)

Delodajalcev, ker so poskušali z argumenti vplivati pri sprejemanju proračuna ali pri vprašanju strategije slov. gospodarstva. (4)

Poklicne skupine oz. stanovske so bile močne in homogene, kar za lokalne interese ni veljalo. Zato so pogosto speljale DS v marginalije, ozke strankarske interese. (6)

Običajno jasni, pripravljeni (običajno) argumentirani nastopi predstavnikov delodajalcev in delojemalcev. (7)

Neformalne skupine za skladnejši razvoj podeželja. (8)

Prepričan sem, da je bila najvplivnejša komisija za gospodarstvo, preko katere smo tudi v največji meri uveljavljali stališča interesne skupine delodajalcev. (11)

Precenjen vpliv in visoko stopnjo organiziranosti je imela skupina ZL. (12)

Vse skupine imajo svojo upravičenost. (17)

Zelo dobra je bila komisija za infrastrukturno okolje in ekologijo, dokler jo je vodil dr. Plut. (18)

Delodajalci – vztrajno so branili gospodarstvo pred dodatnimi obremenitvami oz. predlagali razbremenitev. Delojemalci – zelo odločno in enotno so branili pravice delavcev in zahtevali odgovore na vprašanja v zvezi s stečajni različnih podjetij. (19)

Komisija za gospodarstvo – je bila po mojem mnenju najbolj aktivna. (23)

5.6. Ste kot pripadnik svoje interesne skupine razvijali posebne stike s katero drugo interesno skupino svetnikov?

Če ste odgovorili z da, prosimo, da navedete skupino:

Delodajalci. (4)

Z vsemi sem se pogovarjal in dogovarjal. (6)

Delojemalci (11)

Gospodarske dejavnosti. (14)

Delodajalci, družbene dejavnosti (17)

Z vsemi interesnimi skupinam. (18)

Univerza, znanost, sociala, zdravstvo, delojemalci. (21)

Z lokalnimi skupnostmi. (22)

VI. Stiki z volilno bazo

6.2. Kako ste vzdrževali stike z delegandom, združenji in organizacijami/lokalno skupnostjo, ki so vas izvolile?

Prosimo, da opišete stike z bazo.

Stiki so bili raznovrstni, zahtevali pa so dodatno usklajevanje v interesni skupini DS. (1)

Ko so občine ugotovile, da svojih interesov ne morejo uveljaviti preko DS, se je zanimanje za moje delo ohladilo. (2)

Bil sem izvoljen kot predstavnik slovenske obrti. Slabo sem sodeloval z vodstvom OZS, slabo sem bil informiran o akcijah OZS (velikokrat sem iz medijev videl za kaj se gre). Niso me vabili na srečanja z vlado, ministri ali povezavi z vodstvi drugih držav. Glede na 25 letne izkušnje obrtniškega funkcionarstva sem se poskušal vedno prilagoditi. Upam, da ima moj naslednik več sreče, saj je to lahko korist za slovensko obrt. Z bazo direktno sem dokaj dobro sodeloval. (4)

Za zahtevnejše primere (splošna stališča) ali posebej problematična vprašanja (detajli) sem vedno preverjal svoje stališče z različnimi predstavniki v občini (od uprave do strokovnih organizacij ali z izbranimi meritornimi predstavniki). (7)

Po občinah sem se s tajniki dogovoril za sodelovanje in za to, da so mi pošiljali gradiva. Občasno sem se udeleževal sej občinskih svetov. (10)

Dokler sem bil predsednik GZS so bili stiki optimalni, kasneje pa jih je bilo zelo malo. (11)

Z župani obeh občin in OS Sl. Bistrice, večje gospodarske organizacije. (12)

Pred vsako sejo so bili organizirani stiki s predstavniki organizacij (sindikatov), sicer pa so vse organizacije vedno bile seznanjene z dnevnim redom seje DS in našimi stališči. (13)

Pred obravnavo zadev, ki so posegale v RR in v industrijsko ali tehnološko politiko sem se posvetoval s komisijo ZITS za RR. Mnogo informacij sem dobil tudi v društvu Slovenski razvojni svet. (14)

Po potrebi sem se sestajal z raznimi poklicnimi organizacijami oz. z njihovimi predstavniki. (16)

Ker malo gospodarstvo še ni bilo ustrezno organizirano, je bil stik z bazo slab. Ko smo ustanovili ZPS v okviru GZ, se je položaj deloma izboljšal. (18)

Udeleževal sem se vseh manifestacij na katere sem bil vabljen kot član DS. Pogovarjal sem se z vodstvi občin v moji volilni enoti. (19)

V začetku mandata sem obiskal župane ter v daljšem razgovoru iskal stike s problemi. Poskus sem še ponovil, vendar se župani niso odzvali. V poslansko pisarno jih ni bilo. Menim, da so spoznali realno (ne)moč državnega svetnika oz. DS. (20)

Srečujemo se pri rednem delu. (22)

Spočetka so bili intenzivnejši – posebno ob sprejemanju zakona o kulturi, pozneje jih je bilo manj. (23)

*6.3. Ali lahko navedete primer, ko je volilna organizacija, društvo, zveza (kateri organ?), občina poklicala vas?
Prosimo, opišete primer*

Od začetka dela DS so organi organizacije želeli vplivati na sprejemanje zakonov (predlagali amandmaje, itd), kasneje ni bilo več toliko interesa. (1)

Občina Koper pri sprejemanju lokalne samouprave, pri strategiji vpliva cestne politike (Lj do Kopra). (4)

Primerov je bilo veliko – od igralništva (ob zakonu), lastninjenja v praksi (ob zakonu) do posameznih primerov ob drugih zakonih, vendar ne pogosto – ker v občini niso sledili “nastajanju” zakonov v DZ – celo ob mojih opozorilih ne. (7)

Teh je bilo več in sicer predvsem: investicije v infrastrukturo (ceste, železnica), šolstvo, zakoni o carinskih postopkih, reševanje gospodarstva. (10)

Z določenimi sugestijami so se name obrnili iz obtne zbornice, posameznih firm itd. (11)

Proračun, nekateri zakoni, ki so zadevali občino. (12)

Pogosto so bile posredovane pobude za veto k posameznim zakonom (npr. o omejevanju plač, o omejevanju pravic do stavke). (13)

Odvetniška zbornica Slovenije v zvezi s kritikami odvetniške tarife. (16)

Ob sprejemanju zakonodaje, ki zadeva občine. (17)

Večkrat vodstvo društva upokojencev v zvezi s pokojninsko zakonodajo. (19)

Ob nekaterih zakonih so me skušali prepričati, npr. Salonit Anhovo, ob šolski zakonodaji nasprotniki sistema, investicije v šolstvu. (21)

Vedno ob svojih programskih srečanjih. (22)

6.5. Kolikokrat na leto ste bili v stiku z volilno bazo?

Mnogokrat (1)

Bil sem zaposlen na občini in na ta način v stiku z bazo. (2)

5-6 krat (4)

Nikoli (5)

Tudi večkrat mesečno z različnimi predstavniki. (7)

10-12 krat (9)

10 krat (redni sestanki) (10)

Dokler sem bil v GZS praktično nenehno, kasneje pa le fragmentarno. (11)

3 krat (12)

(Skoraj) pred vsako sejo. (13)

Nekajkrat preko komisije ZITS za RR. (14)

Stalno (15)

Z odvetniško zbornico kot član, UO OZS nenehno, z drugimi poklicnimi organizacijami, kadar so to same želele. (16)

10-15 krat (17)

Vseskozi (18)

10-12 krat (19)

Čeprav sem bil predsednik lokalnih interesov, sem bolj predstavljal zdravstvene interese delavcev in bil v stikih s funkcionalnimi združenji. (20)

Pogosto, vendar ne zaradi zadev na dnevnem redu. (21)

Redno / tedensko (22)

6.8. Ali bi vam boljša navezava na interesne organizacije oz. lokalne skupnosti prišla pri vašem delu prav? ...

V katerem primeru ste jo pogrešali?

Večkrat pri delu delovnih teles, ki so se opredeljevala zlasti do zakonodajnih rešitev. (1)

Da bi tudi lokalna skupnost za moje delo in posredovanje pripravila izhodišča in mi jih posredovala. (2)

Pri sprejemanju posameznih zakonov (argumenti, analize stanja, primerjava z drugimi državami, itd); sprejemanje proračuna, kar je odvisno tudi razvojno v naslednjem letu. (4)

Skoraj vedno – tudi kot javna in glasna podpora, ne le kot glas nezanimivega (nestrankarskega) svetnika. (7)

V primeru sanacije železarne Jesenice, v primeru gradnje avtoceste Hrušica - Vrba, v primeru turističnega razvoja. (10)

Nisem imel dovolj stališč. (11)

Gospodarstvo je bilo premalo organizirano in agresivno za uveljavljanje svojih interesov. (12)

Pripravljalnih sestankov so se udeleževali le nekateri sindikati, praviloma manjšina; ko je šlo za pomembnejša vprašanja, sem sam iskal povezave. (13)

Problem je, ker je ZITS prostovoljno združenje kot profesionalna struktura, ki bi me lahko seznanila z neodvisnimi podatki. Zato se je posvetovanje z bazo omejevalo na zbiranje mnenj o obstoječem gradivu. (14)

Pogosto občine (župani in svetniki) niso bile zadostno informirane o novi zakonodaji, ki se je sprejemala v DZ, zato svojega interesa niso pravočasno izrazile. (17)

Ko je šlo za vprašanja delodajalcev. (18)

Nisem pogrešal teh povezav, saj sem bil v vodstvu občine in sem tako dobro poznal probleme in interese lokalne skupnosti. (19)

Lokalna samouprava. (20)

Pri podpori stališč v skupnem interesu. (21)

Ko smo potrebovali aktualne strokovne podlage. (22)

6.9. Kako bi vi očrtali sodelovanje z organizacijami, ki so vas predlagale in izvolile?

Sodelovanje z volilno bazo je bilo kar pristno, vendar so bila pričakovanja organizacije prevelika – kasneje je baza kazala določeno razočaranje nad učinkovitostjo DS. (1)

Nisem imel neposrednih stikov v obdobju mandata. (2)

Slabo (4)

Niso nič znali dovolj izkoristiti. (5)

Občina ob izvolitvi – še zadovoljivo, občine po izvolitvi – komaj zadovoljivo. (7)

Občasno dobro. (9)

Preveč pričakujejo od nas tudi za stvari, ki jih sami težko rešijo. (10)

Sodelovanje z županom in svetom občine (vabila na seje). (12)

Sodelovanje je bilo dobro, moralo pa bi biti boljše. Strokovno pa sem bil največkrat prepuščen "samemu sebi" – predvsem zaradi obilice gradiv, ki jih je bilo treba pregledati oz. proučiti. (13)

Povprečno, ker so interesi med njimi zelo različni, često diametralno nasprotni. (14)

Z odvetniško zbornico odlično sodelovanje, z drugimi poklicnimi organizacijami pa je bilo odvisno od njihove iniciative. (16)

Občine so komaj kdaj izrazile željo po vsebinskem razgovoru. Bolj so se obračale na poslance. Svetnika pa redno vabijo ob svečanih dogodkih. (17)

Zadovoljiv (18)

Niso pokazale potrebnega interesa. (19)

Slabo (20)

Dogovori o skupnih stališčih in njihovo predstavljanje in uveljavljanje tudi preko javnosti, strank, ... (21)

Kontinuirano sodelovanje. (22)

6.10. Prosimo, če nam na kratko opišete, kako je delovala vaša svetniška pisarna (pogostost, število obiskov, tip zadev)

Ker sem bil zaposlen na občini sem imel stalen stik z bazo in nisem potreboval posebne pisarne. V zvezi z delom sem imel malo pobud in obiskov, prepuščen sem bil bolj lastni iniciativi. (2)

Pisarna je bila odprta vsak 3. ponedeljek v mesecu med 9. in 13. uro, povprečno z obiski, izrazito lokalne, celo zasebne zadeve. (3)

Ni delovala (5)

Neposredno in pogosto sem komuniciral z občinskimi upravami. Neposredno so se name (domov, v službo, na cesti) obračali občani. Komuniciral sem tudi z vodstvi večjih podjetij. Klasične pisarne nisem imel. Izkušnje v mandatu 1986-90 in 1990-92 so me učile, da se ljudi ne čaka ob uri v "neki" pisarni. (6)

Sprva redno – obiski pa zelo redki – kasneje nič, največkrat problemi vezani na upravne postopke v občini (prostor), težave z državljanstvom, ... (7)

V začetku 1 krat mesečno, nato pa zaradi majhnega zanimanja na delovnem mestu – po dogovoru. (8)

Svetniška pisarna je bila organizirana tako, da so mi na tajništvih občin zbrali podatke in s posamezniki ter organizacijami organizirali sestanke. Na razpolago sem dal tudi svoj domači telefon. (10)

Obiskov ni bilo, klicali so me po telefonu in mi pisali. (12)

Pisarna deluje skupaj s poslansko pisarno. Obiski in interes za stike s svetnikom je relativno majhen. Letno število obiskov 5-8. Vsebina pritožbe ali domnevne zakonske diskriminacije. (17)

Ker sem bil zaposlen na občini, svetniška pisarna ni posebej delovala, saj sem bil ves čas na razpolago vsem zainteresiranim. Vsakodnevno je razgovor nanese na DS, ne morem pa posebej izdvojiti zadev, razen dveh predlogov za pobudo: ena v zvezi s prekategorizacijo ceste, druga v zvezi s financiranjem osnovnega šolstva. (19)

Enkrat na mesec: reševanje osebnih problemov (zemljiški spori, zdravstveni problemi, stanovanjski problemi in podobno); redko razgovori z občinskimi funkcionarji. (20)

6.14. S kakšnimi vprašanji so prihajali ljudje? (primeri)

Organizacija v zvezi z davčnimi olajšavami in programi reševanja pred stečajni. (2)

Denacionalizacija 90%, osebne tegobe 10%. (3)

Z vsemogočimi in mnogimi, ki niso sodila k delu državnega svetnika (sodna, lokalna, osebna itd). Največ se jih je nanašalo na razvoj države, globalna vprašanja in zadeve, ki sodijo v lokalno samoupravo (komunalna infrastruktura, šole, socialna stanja, mejna vprašanja, povezanost posameznih krajev s Slovenijo, nostrifikacije dovoljenj, gradbene (lokacijske) zadeve, itd). (6)

Pritožbe in težave v upravnih postopkih, pritožbe na delo občinskih organov in višjih pritožbenih instanc, težave z državljanstvom, denacionalizacija, krediti stanovanjskega sklada. (7)

Osebne zadeve, občinske zadeve. (8)

Večinoma s svojimi osebnimi problemi. (10)

Plače in pokojnine, predlogi zakonov, javni red in mir. (12)

Prošnjami za posredovanje, intervencije, opozorila na zakonske anomalije. (17)

Zemljiški spori, stanovanjski problemi, upokojevanje. (20)

6.15. Kako ste jim vi pomagali ali jih usmerjali?

V nekaterih primerih sem predlagal rešitve s pobudami. (2)

Pojasnjeval sem zakonske določbe in tolažil užaloščene. (3)

Z napotitvijo na neposredno odgovorne osebe in pogosto z mojo intervencijo. (6)

Pojasnjeval sem s svojim znanjem ali pa napotil na boljše informirane ali pristojne. Poskušal sem osebno posredovati na različnih instancah ali pri poznanih funkcionarjih. (7)

V osebnih zadevah sem jih napotil na pristojni organ, v drugih zadevah pa sem zbral podatke za odgovore. V splošnih zadevah sem v DS dal pobudo ali vprašanje. (10)

Pobude, vprašanja, zakonski predlogi v DS, javne polemike, posredovanje pri županu ali upravni enoti, DZ (poslancih). (12)

V glavnem z razgovori in posredovanji oz. vprašanji v DS ali s pobudami. (17)

Pobude sem posredoval na DS (obe sta se pozneje uresničili v korist pobudnikov). Ostale pripombe sem uporabil po svojem preudarku. (19)

Posredovanje na pristojnih mestih, osebni nasveti. (20)

VII. Priporočila

7.1. Kaj pogrešate pri vašem delovanju v vlogi svetnika? (večjo pomoč občine, večjo jasnost v regulaciji razmerij, večjo strokovno pomoč, večjo administrativno pomoč)

Večjo jasnost v regulaciji razmerij. (1)

Svetniki bi potrebovali večjo strokovno in administrativno pomoč. (2)

Večjo strokovno pomoč. (3)

Po mojem vsa našeta vprašanja. Kot predstojnik slov. obrti zagotovo večjo in bolj učinkovito podporo OZS, ki ima močno strokovno službo. (4)

Večja moč občin. (5)

Večjo strokovno pomoč in podporo občin in veliko več časa za natančno spremljanje procedur v DZ in vladi (sledenje zakonodajnim aktivnostim). (6)

Večjo pomoč občine – ob spreminjanju zakonodaje, izostrena strokovna pomoč, ki je ne more dati nekaj strokovnih delavcev v DS (ki tudi niso osebno stimulirani – to je zgolj služba), jasno regulacijo razmerij v odnosu do DZ. (7)

Administrativno in strokovno pomoč. (8)

Večjo strokovno pomoč. (12)

Če hoče državni svetnik dobro opravljati svojo funkcijo, jo je zelo težko opravljati “poleg službe”, ne potrebujem pomoči strokovne službe DS, ampak strokovno pomoč iz organizacij, ki sem jih predstavljal – možnost strokovnega razčiščevanja odprtih vprašanj, opredeljevanja do različnih možnih stališč, tudi stališče “baze” ni bilo mogoče vedno uskladiti. (13)

Večjo strokovno in administrativno pomoč, da ne bi bil vedno odvisen od uradnih spoznanj. (14)

Večjo jasnost v regulaciji razmerij: minimalno – spremembe poslovnika DZ, maksimalno – sprememba ustave. (16)

Občine bi lahko svoja mnenja, stališča in predloge v zvezi s sprejemanjem zakonov in drugih aktov iz področja dela DZ uresničevala v večji meri tudi preko svetnikov. (17)

Večja strokovna pomoč služb DS, povezovanje, usklajevanje. (18)

Večjo pomoč občine. (20)

Zelo težko je pošteno opravljati poklicno delo in dolžnosti svetnika, zato bi moral vsak svetnik imeti tudi pomoč za pisanje predlogov, za organiziranje stikov z volilci in javnostjo. (21)

Večjo administrativno pomoč. (22)

Večjo strokovno pomoč, informacije. (23)

7.2. Ali je po vašem mnenju delo svetnika možno dobro opravljati volontersko ali bi bila potrebna profesionalizacija? ...

Prosimo, če vaše mnenje utemeljite:

V sedanji vlogi DS profesionalizacija državnih svetnikov ni potrebna. (1)

Vloga DS ni tako močna, da bi potrebovala profesionalizacijo, s tem bi še bolj zgubili stik z bazo. (2)

Če se naj svetnik informativno seznanja s parlamentarnim gradivi je potreben dnevni angažma več ur, potem je še tu delo za svet, delo z volilci, ... (3)

Glede na ustavno ureditev DS ni potrebna profesionalizacija. Za učinkovito delovanje svetnika, ki mora predelati isti program kot poslanec, pa bi zadostovala delna profesionalizacija. (4)

Ogromno trošenja v praksi za nedelo. (5)

V sredinah, kjer smo zaposleni, bi nam morali omogočiti, da tudi del službenega časa (npr. 8 ur na teden) porabimo za svetniško delo. (6)

Ob tako šibkem in nepoverjenem interesu lokalnih skupnosti, da preko DS uveljavljajo svoje interese – popolna profesionalizacija ni potrebna in smiselna. (7)

Zaradi obilice gradiva je potrebna najmanj delna profesionalizacija. (8)

Delo svetnika je delo, ki je povezano z okoljem. Profesionalizacija bi to odtujila. (10)

Slovenija je premajhna za profesionalizacijo, neprofesionalci gledajo na probleme bolj življensko. (12)

Popolna profesionalizacija je potrebna samo v primeru, da bi imel DS večjo dejansko moč. (14)

Dovolj dobro sem opravljal poklicne in svetniške dolžnosti sočasno. (16)

Če naj svetniki zastopajo interese neke baze, je prav, da v njej tudi živijo in delajo. (17)

Čisto volontersko delo = svetnik ne more biti uspešen. (18)

Delo je enako ali celo obsežnejše kot pri poslancih. (21)

Profesionalci le slišijo o, vendar ne doživljajo problemov. (22)

Sem za neprofesionalno delovanje svetnikov – tako so neodvisni in lahko svobodno odločajo – profesionalizacija zavezuje (stranki-društvu). (23)

7.3. *Bi se dalo delo svetnika izboljšati še na kakšne druge načine?
Kako? (navedite primere)*

Z večjim dostopom do informacij ter sodelovanjem z ministrstvi oz. njihovo administracijo. (2)

Potrebno bi bilo zagotoviti veljavnejši status svetnika; večji vpliv na zakonodajne postopke. (3)

Priprava seminarjev, povečani interes medijev, sprememba poslovnika DZ oz. narediti vprašanja iz poglavja 3. (4)

Uvedba zbora regij. Župani naj med seboj izvolijo svoje zaščitnike. (5)

S strokovno pomočjo služb občin in vladnih služb, z razumevanjem delodajalca, s strokovnimi posveti DS in komisij, z aktivno koeksistenco med DS in DZ, z ureditvijo statusa DS (zbor regij). (6)

Predvsem s spremembo zakona o DS in drugačno regulacijo odnosov z DZ. (7)

Dvodomni sistem, profesionalizacija. (8)

Večjo povezanost s stroko. (9)

V oblikovanju tematskih razprav na terenu, z več sodelovanja z vsemi skupinami. (10)

Večja moč DS. (12)

Dostop do baz podatkov v DZ, včasih tudi v vladi, boljša opremljenost in boljša usposobljenost za delo v DS. (13)

S službo, ki bi mu promptno pripravljala informacije mimo podatkov iz uradnih virov. (14)

Vsako zadevo je mogoče izboljšati. (16)

Z drugačnim odnosom DZ do DS in z ustavnimi spremembami. (17)

Boljši servis vseh storitev DS in DZ. (18)

S preureditvijo DS. (20)

Večje pristojnosti, boljše razmere z DZ. (21)

Specifično izobraževanje za parlamentarno delo. (22)

Če bi društva imela več strokovnih sodelavcev – kulturna društva so pri tem deficitarna. (23)

7.4. V čem vi osebno vidite smisel obstoja Državnega sveta v takšni obliki kot je sedaj?

V sedanj obliki ne vidim smisla obstoja DS. V primeru dvodomne vloge je lahko močan korektiv politično nedomišljenim odločitvam v DZ. (1)

V vlogi tistega, ki upočasnjuje centralizacijo in je slaba vest DZ. (2)

V ničemer. (3)

Da deluje nestransko še nadalje in si s tem utrjuje ugled pri državljanih, ki politiko nizko cenijo. (4)

Ga ne vidim. (5)

Trenutno ne opravičuje obstoja, za kar je kriva neumna ustavna ureditev oz. primitivno kopiranje bavarskega modela, kar je zakrivila ustavna komisija (1990-92) in takratna večina (DEMOS). (6)

Ne vidim. (7)

Oblika ni problematična, postati bi moral enakopraven DZ – dvodomni parlament. (8)

Korektiv za neumna in škodljiva določila nekaterih zakonov. (9)

V prenašanju interesov iz okolja. Če bi bili ti v DZ bolj spoštovani, bi bili tudi boljši predpisi, ki jih sprejema. (10)

Korektiv DZ pri uveljavljanju interesov skupin. (12)

DS je »berгла« v političnem sistemu, omogoča zlasti predstavnikom funkcionalnih interesov, da v parlamentarnem sistemu jasno povedo oz. izrazijo svoje interese – to v DZ ni možno (poslovník DZ tega ne omogoča). (13)

Če ne bo pri DZ boljše volje za sodelovanje, se vprašujem o smislu DS, kot ga danes ima. Je zelo potrebno, da DS v kritičnih primerih krije argumente, uveljavlja uradno preko ustavnega sodišča. (14)

Kot korektiv DZ. (16)

Opravlja določeno korektivno funkcijo v sistemu zakonodajne oblasti. Omejeno vpliva v zakonodajnem postopku in lahko zahteva razpis referendumu o pomembnih družbenih vprašanjih. (17)

Pokazalo se je, da bi DS lahko bil z določenimi popravki korektiv DZ. (18)

V sedanji obliki ni smiselno. (20)

V takšni bolj malo. (22)

V tem, da pridejo v parlament problemi raznih okolij neposredno, brez vpliva politike. (23)

VIII. Demografija

8.1. Kraj bivanja:

Ljubljana – okolica (1)
Podbrežje (2)
Logatec (3)
Koper (4)
Murska Sobota (5)
Koper (6)
Tolmin (7)
Ljubljana (8)
Nova Gorica (9)
Brezovica (10)
Ljubljana (11)
Ruše (12)
Ljubljana (13)
Ljubljana (14)
Grosuplje (16)
Maribor (17)
Novo mesto (18)
Metlika (19)
Prevalje (20)
Nova Gorica (21)
Maribor (22)
Ljubljana (23)

8.2. Poklic:

Profesor (1)
Univ. dipl. ing. strojništva (2)
Upokojen učitelj slovenskega jezika (3)
Orodjar (4)
Zdravnik (5)
Prof. soc. (6)
Arhitekt (7)
Univ. prof. (8)
Dipl. oec. (9)
Višji upravni delavec (10)
Mag. pravnih znanosti (11)
Univ. prof. (12)
Pravnik (13)
Dipl. ing. raziskovalec, profesor (14)
Upokojenec (15)
Odvetnik (16)
Upokojenec (17)
Gradbenik (18)
Dipl. pravnik (19)

Univ. prof. (20)
Prof. slovenščine (21)
Dipl. sociologinja (22)
Dramski igralec (23)

8.3. Delovno mesto:

Direktor (1)
Vodja oddelka za gospodarsko infrastrukturo občine Krško (2)
Upokojenec (3)
Podjetnik (4)
Zasebnik (5)
Direktor visokošolskega središča v Kopru (6)
Samostojni kulturni delavec (7)
Univerza (8)
Podpredsednik Mercator d.o.o. za netrgovske družbe, od 1.10.99 upokojenec in lastnik konzultantske firme (9)
V.d. direktor (10)
Direktor (11)
Univerza v Mariboru (12)
Izvršni sekretar predsedstva ZSSS (13)
Direktor raz. inštituta (14)
Direktor odvetniške družbe (16)
Direktor (18)
Bivši župan (19)
Upokojenec (20)
Učitelj na srednji šoli (21)
ZD Maribor (22)
Upokojenec (23)

8.6. Želite dodati še kaj o delu sveta, o čemer vas nismo vprašali?

DS naj si prizadeva za uveljavitev prave dvodomnosti. V nasprotnem primeru naj (tako kot bavarski senat) razpiše referendum o potrebnosti ali nepotrebnosti svojega obstoja. (1)

Sedanji državni svetnik ne zmore dajati "veto" na zakone, ki jih sprejemajo poslanci, ker nima dovolj vpogleda v vsebino zakonov, saj se z njimi premalo ukvarja. (5)

Potrebne so ustavne spremembe vsaj na dveh področjih: DS in lokalna samouprava (regije) in tudi pristojnosti vlade RS. (6)

DS je bil zelo uspešen pri ustavnih pritožbah. (12)

Ali lahko en dom parlamenta zagotovi državljanom dovolj demokracije in vpliva na javne zadeve, da bo država notranje trdna. Ali ne bi bila trdnost večja, če imajo državljani več možnosti predstavljanja svojih interesov. (14)

Veliko število državnih svetnikov je na ponovnih volitvah spet kandidiralo za DS, kar priča o občutku, da je to delo pomembno in da si ga želijo nadaljevati. (21)